

Meddelande om skydd mot covid-19 i vinter

2020/21:FPM61

Socialdepartementet

2021-01-04

Dokumentbeteckning

COM (2020) 786

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Skydd mot covid-19 i vinter

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 2 december 2020 meddelandet Skydd mot covid-19 i vinter. Meddelandet omfattar inte några förslag på reglering eller tvingande åtgärder utan redogör för utvecklingen på flera områden relaterade till covid-19-pandemin. I meddelandet framförs rekommendationer om åtgärder avseende fysisk distansering och begränsning av sociala fysiska kontakter, förstärkt testning och kontaktpårning, säkra resor inom EU, prioritering av kapacitet och personal inom hälso- och sjukvård, motverkande av pandemitrötthet, samt vikten av nationella strategier för vaccinering.

Regeringen välkomnar ansatsen att stärka samordningen inom EU kring dessa åtgärder och noterar rekommendationer om olika åtgärder.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen har under covid-19-pandemin presenterat en rad meddelanden med rekommendationer och åtgärdsförslag till medlemsstaterna. Den 8 april 2020 presenterades ett meddelande om EU:s globala svar på covid-19-pandemin (faktapromemoria 2019/20:FPM38) som innehåller information om Team Europa-ansatsen för att stödja partnerländerna i deras arbete med att bemöta konsekvenserna av covid-19.

Den 15 juli presenterades ett meddelande om EU:s hälsoberedskap i närtid inför covid-19-utbrott (faktapromemoria 2019/20:FPM63) som framförallt fokuserar på vikten av att använda sig av den nedgång i smittspridningen som märktes under sommaren för att stärka beredskapen för nya utbrott av covid-19. Den 28 oktober presenterades ett meddelande om ytterligare covid-19-åtgärder (faktapromemoria 2020/21:FPM38) som bl.a. omfattar vikten av att rapportera och att dela data med Europeiska smittskyddsmyndigheten (ECDC), en gemensam ansats när det gäller testning, smittspårningsappar, effektiv vaccinering, kommunikation för att motverka pandemirötthet och desinformation, gemensamma upphandlingar av medicinska produkter samt rekommendationer avseende underlättande av säkra resor.

Föreliggande meddelande, som presenterades den 2 december 2020, omfattar rekommendationer avseende vinterhalvåret, med fokus på de utmaningar som uppstår för smittskyddsinsatserna i samband med jul- och nyårshelgerna.

1.2 Förslagets innehåll

Meddelandet omfattar redogörelse för utvecklingen och åtgärdsrekommendationer inom följande områden:

•**Fysisk distansering och begränsning av sociala kontakter**, vilket fortsatt ses som avgörande för att begränsa smittspridningen. Dessa åtgärder bör vara anpassade till målgrupperna, tydligt kommunicerade och baserade på den rådande epidemiologiska situationen. Bland annat föreslås att medlemsstaterna överväger att begränsa möjligheterna till större sammankomster och fastställa kriterier för högsta antalet personer som får delta i sociala sammankomster samt rekommendationer när det gäller sådana kriterier för mindre sociala sammankomster, även i hemmet. Vidare föreslås att eventuella lättnader av regler kring sociala sammankomster bör åtföljas av möjlighet till självkarantän före och efteråt. Även rekommendationer kring förlängt skollov, fortsatt distansarbete samt en rad sociala förhållningsregler för att minska smittorisken föreslås.

•**Förstärkt testning och kontaktspårning**, vilket beskrivs som viktigt för att kunna upptäcka kluster av smitta och bryta smittkedjor. Användandet av snabbtester i tillägg till RT-PCR-tester uppmuntras, där så är lämpligt. Vidare förnyas uppmaningen till medlemsstaterna att införa en smittspårningsapp. Kommissionen föreslår också att medlemsstaterna ska säkerställa kapacitet och testmaterial samt fastställa ett mål för testfrekvensen per 100 000 invånare. Även vikten av att säkerställa tillgång till tester och korta omloppstider för svar understryks.

- **Säkra resor inom EU**, där kommissionen konstaterar att de flesta medlemsstater avråder från icke-nödvändiga resor och har infört krav på spårning och/eller karantän och testning för resenärer som passerar gränserna. Meddelandet hänvisar också till den samordning som skett inom EU avseende begränsningar i den fria rörligheten och vikten av att medlemsstater som inför sådana åtgärder följer de principer som överenskommit. Då en ökning av resandet kan väntas i samband med jul- och nyårshelgerna menar kommissionen att noggrann planering krävs, att transportinfrastrukturen måste vara förberedd och att de krav som gäller för testning och karantän måste vara tydligt kommunicerade. Vidare riktas en rad rekommendationer till medlemsstaterna, t.ex. att öka kapaciteten inom kollektivtrafiken för att minska trängsel, att införa krav på munskydd i kollektivtrafiken att säkerställa proportionerliga och icke-diskriminerande krav när det gäller testning och karantän samt att överväga att ansluta sig det arbete som utförs av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet (Easa) när det gäller digitala stöd för lokalisering av passagerare.

- **Prioritering av kapacitet och personal inom hälso- och sjukvård** ses av kommissionen som mycket angeläget då ökad inläggning på sjukhus och intensivvårdsavdelningar kan väntas under jul- och nyårshelgerna. En kapacitetshöjning samt beredskapsplanering bör finnas på plats för att säkerställa att covid-19-utbrott kan hanteras. Vidare understryks vikten av att säkerställa välbefinnandet hos hälso- och sjukvårdspersonal då dessa är under hårt tryck p.g.a. pandemin. I meddelandet framförs också vikten av att hälso- och sjukvårdsinsatser för andra behov än covid-19-relaterade kan fortsätta och att nödvändig vård inte uppskjuts eller undviks p.g.a. pandemin. Kapacitetshöjning i primärvården för att minska trycket på sjukhusen understryks också, liksom vikten av att säkra god tillgång på personlig skyddsutrustning och annan utrustning och material som hälso- och sjukvården behöver.

- **Pandemitrötthet** framhålls som naturligt i det läge som de flesta medlemsstater befinner sig i, med fortsatta begränsningar av människors sociala liv och ekonomiska möjligheter. Medlemsstaterna bör stärka åtgärderna för att motverka denna pandemitrötthet genom t.ex. tillämpning av de riktlinjer som tagits fram av WHO:s Europakontor. Vidare framhålls att effekterna av covid-19 på befolkningens psykiska hälsa inte bör underskattas och att medlemsstaterna bör stärka sitt arbete för att motverka dessa effekter. Vidare rekommenderar kommissionen att information om nya åtgärder och begränsningar är tydlig och åtföljs av information om när de kommer att upphävas, t.ex. genom att koppla dem till vissa tydliga smittspridningsmål.

•**Vikten av nationella strategier för vaccinering** understryks också i meddelandet. Medlemsstaterna bör fortsätta utveckla sina vaccinationsstrategier för framgångsrik utrullning av vaccinerna. Detta bör också omfatta tydlig kommunikation om tidplaner och prioritering av olika befolkningsgrupper för vaccinering. Medlemsstaterna uppmanas att se över sin vaccinationsinfrastruktur, inklusive med avseende på transport- och förvaringsmöjligheter anpassade till de olika vacciners egenskaper (t.ex. vad avser kylkedjor). Kommissionen föreslår att medlemsstaterna bör rapportera till ECDC om sina strategier för vaccinering och utbyta erfarenheter inom ramen för olika samarbetsfora. Vikten av insatser för att motverka desinformation om vaccinerna framhålls också, och kommissionen aviserar att man kommer att underlätta dessa insatser. Kommissionen menar också att en gemensam strategi för betrodda vaccinationsintyg i hela EU skulle stärka folkhälsoåtgärderna i medlemsstaterna samt allmänhetens förtroende för vaccinationsinsatserna.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet innehåller inget förslag till lagstiftning eller reglering och förutses därför inte ha någon påverkan på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inga tvingande åtgärder för medlemsstaterna. De budgetära konsekvenser som kan uppstå av åtgärder som rekommenderas hanteras inom ordinarie budgetprocesser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens avsikt att stärka samordning av insatserna mot covid-19 under vintern och noterar de rekommendationer om åtgärder som finns i meddelandet. Regeringen medverkar i diskussionerna om föreslagna åtgärder på europeisk nivå och de rekommendationer som ges, med hänsyn tagen till svenska förhållanden och nationell kompetens på hälso- och sjukvårdsområdet. Den 14 december 2020 började nya skärpta råd gälla i hela landet. De innebär att alla är skyldiga att skydda sig själva och andra mot spridning av covid-19. Dessa råd tar sikte framförallt på förhållningssätt i samband med jul- och nyårshelgerna.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2020/21:FPM61

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Då meddelandet inte innehåller något förslag till reglering eller lagstiftning hänvisas inte till någon rättslig grund.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Meddelandet åtföljs inte av någon subsidiaritets- eller proportionalitetsanalys. Meddelandet åtföljs inte heller av någon jämförbarhetsanalys.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ingen fortsatt behandling av meddelandet i rådet förutses.

4.2 Fackuttryck/termer